

252. 862

AZ OKTATÁSI MINISZTERIUM
DIAPOZITÍV-SOROZATA

az általános iskola 8. osztályának irodalom tanításához

MÖRICZ ZSIGMOND:

A hét krajcár

Kiadja:
Magyar Diafilmgyártó Vállalat
Budapest

Móricz Zsigmond: A hét krajcár

I.

A képek témái:

1. Az író arcképe
2. Zsupfedeles, kopár udvaru ház képe
3. A konyha rajza, kiemelve a mosóteknő
4. A szereplők: az anya varr, a fiu játszik
5. Az egyik gépfiók kiborítva. A gyerek kutat a "kincsek" között
6. A másik gépfiók is leborítva. A fiók igézése
7. Az első nagy kacagás
8. Az öreg almárium adja a negyedik krajcárt
9. A pénzkeresés csatatere
10. A szegen függő ruhák rongyos, kifordított zsebei
11. Premier plánban az asszony, tenyerén öt krajcár, háttérben az ágy alatt kutat a kisfiu
12. Az anya nevető arccal emeli ki a kötény zsebéből a hatodik krajcárt
13. A ház képe alkonyatkor. Előtte a koldus. Kéreget
14. Az asszony kinagyított alakja. Egyik kezével a hat krajcárt mutatja, a másikkal az egy hiányzót
15. A koldus a gyerek kezébe nyomja a pénzt
16. Üres a petróleumos üveg, nem tudnak világot gyújtani
17. Köhögési roham
18. Összeölelkezve

A Tanterv ezt így fogalmazza meg: "Elemi fokon a tanuló lássa világosan az irodalomnak a társadalom életében betöltött szerepét (a valóság tükröződése, a művekben kifejezésre jutó osztályharc, az író állásfoglalása, s mindennek hatása az olvasóra).

Teljesen egyenrangú a fenti nevelési célkitűzéssel a humánium egy másik oldalának a feltárása: az anya és gyermek kapcsolatának dinamikus képi rögzítése. A szülői szeretet megható hősi megnyilvánulása, s a gyermeki szív rádöbbenése az iszonyatos valóságra.

A Tanterv egy mondattal utal erre: a szülői és gyermeki szeretet megnyilatkozásait kell megmutatni a műben.

A nevelési feladatokkal párhuzamosan adódik a szerkezet, a jellemzés és a leírás megfigyeltetése, gyakorlása, ismertetése.

A Kézikönyv alapján az óra feldolgozását a képsor a következőképpen segíti:

2. kép az általánosítást érinti
3. kép az előkészítést mutatja be. Tartalmilag Sósék élete, életmódja tárul fel a gyerek előtt.
4. kép már szuggerálja a bonyodalmat is.
- 5-12. képek a kibontakozást, a krajcárok keresését villantják fel.
- 13-15. képek a tetőpontot jelenítik meg. A koldus betévedése Sósékhoz.
- 16-18. képek a megoldást, az általános tétel igazolását foglalják össze.

etikum szorosán összefonódik. Erről pedig egyetlen magyartanító tanár nem mondhat le.

III.

A képek tartalma:

A képsort Rogánné Szabó Ágnes és Rogán Miklós grafikusok rajzolták. Képeik drámai erővel jelenítik meg a játék és kétségbeesés, a nevetés és sírás, az idill és tragédia összefonódását.

1. kép: Móricz Zsigmond jól ismert arcképe. Ady szerint a "mi új Ludas Matyink", a XX. század kasza-egyenesítő prózairója.
2. kép: A novella megállapítását, a tételt érinti. "Jól ismerem ezt a világot - írja Móricz. A Sósoknak az a generációja . . . megpróbálta az inségnek legsúlyosabb állapotát is".
A zsutfedelel, nádtető, szegénységről valló kis ház képe tűnik fel. A kerítés töredezett.
3. kép: A konyha bemutatása. (Részletes leírása a 6. lapon).
4. kép: A kintről látott kis ház szobájába lépünk be. Nagyon nagy a szegénység. Egy-egy ágy, egy rossz almárium, a szekrény helyett

telik el vele! Ahogy mulik az idő, úgy változik a kacagás is. Először a gépfiókban folyik a kutatás. Tartalmuk csillogva, ragyogva szétszóródik a földön. Szalagdarab, gombok, cérnák, gyűszű. De hiába minden! A sok limlom között nincsen krajcár.

Az öreg almárium szerzi az első örömet. A gyerek diadalmasan tartja a pénzdarabot. Tudott erről a rejtekhelyről, hisz három napja készült elcsenni a krajcárt. - "Cukrot vettem vóna rajta, ha azt is mertem vóna".

S megkezdődik a rokkant szekrény kifosztása. Mindez a földön. Fiókok, eltett, tönkrement holmik vad össze-visszasága. A pénzkeresés csatatere! Szinte életre kelnek a tárgyak, s ott táncolnak a fiuval együtt.

Kisérőzene hozzá az édesanya gyöngyöző nevetése. De ha ott nincs több, lesz az apa zsebében! A "ruhatár" siralmas! Folt hátán folt. Mégis adódik a kiforgatott zseb egy krajcárral.

A 11. kép már öt krajcárt mutat. Ott lapulnak az asszony tenyerén. Az arca megváltozik. Töprenghő, szomorú.

Nem kell már vigyáznia magára. A gyerek nem figyel rá, lázasan kutat a 6. krajcár után.

S megvan a nagy öröm! A kötényzseb is termel egy pénzecsskét.

(Tankönyv, 2. feladat. Kézikönyv 180/29. óra)

13-15.kép: A történet tetőponthoz érkezett. A koldus megjelenése szakítja félbe a keresést. Nagy szakállu,

2880

TRANSLATION OF THE RECORDS OF THE
BOARD OF PUBLIC WORKS

CHIEF ENGINEER

PLATE NUMBER